

søge en Afgørelse i Mindelighed, fordi ogsaa de føle, at de have et Ansvar overfor det hele Publikum, og at det derfor er nødvendigt for dem at gaa meget varsomt frem. Det have de sandelig ogsaa gjort, men man kan ikke forlange, at naar man sætter disse Funktionærer og Arbejdere ned paa et Sulteniveau, at de da i al Evighed, fordi de ere Stats- og Kommunefunktionærer, skulle finde sig i den samme daarlige Behandling. Naar Stat og Kommune ville sikre sig god og villig Arbejdskraft, maa de selvfølgelig gaa foran i Arbejdsløn og Arbejdsvilkaar. Gøre de det, kunne de være ganske rolige, saa sker der ingen Forstyrrelse, Strejke eller sligt.

Med det samme, jeg omtaler dette, turde jeg maaske røre ved en Ting, der ikke synes at være tilstrækkelig rodfæstet hos Administrationerne i al Almindelighed, kan jeg godt sige. Naar der er Tale om Overvejelser vedrørende de underordnede Funktionærers eller Arbejderen Forhold indenfor Stat og Kommune, har man i høj Grad villet praktisere det gamle Ord fra Frederik den Sjettes Tid: Vi alene vide. Man tager maaske højt regnet en Kommission, et Udvalg af de højere Embedsmænd og lader dem overveje Tingene, men de, der egentlig kende Arbejdet i Marken, som leve under de Forhold, som skulle drøftes, de, der have det daarligst, tager man, jeg kan vistnok godt sige, aldrig med. Indenfor Kommunerne har man gjort noget saadant, men jeg har ikke hørt endnu, at man er begyndt paa det indenfor Staten, og der kunde man ogsaa godt begynde paa det. Jeg er vis paa, at de, som ville være Foregangsmænd der, ville indlægge sig megen Fortjeneste af Forholdene i det hele og ogsaa høste megen Tak derfor, og de ville i Fremtiden være tilfredse med, at de netop have draget de arbejdende selv med ind i Forhandlingerne om deres Forhold og derved givet dem et Ansvar for, hvad Resultat man kommer til. Jeg tror, det altid er rigtigt at lade de Folk, om hvis Forhold man skal forhandle, faa Anledning til at tale med derom. Det opdrager altid, og det er et Princip, som vi gerne ville gøre gældende i det politiske Liv.

Den højtærede Konseilspræsident har skrevet en lille Bog i sin Tid — det var i 1898 —, som han kaldte „Venstrereformpartiet“. Det er paa mange Punkter en god lille Bog. I ledige Stunder tager jeg den frem, naar jeg vil søge Støtte for en rigtig demokratisk Tankegang; det er altid godt at vide sig i Kontakt med andre. Der findes der navnlig en bestemt

Sætning, som harmonerer overordentlig godt med, hvad jeg her har sagt. Den staaer Side 35 i det omtalte lille Værk og lyder saaledes: „Den almindelige Valgret er for Staten en virkelig Sikkerhedsventil, hvorigennem enhver Samfundsbevægelse skaffer sig Luft og slaar til Lyd for sine Krav. I Stater, hvor den almindelige Valgret ikke er gennemført, fristes disse Bevægelser som oftest ind paa den revolutionære Vej til Ulykke for Staten og dens Borgere.“ Det er fortrinlige Ord, mener jeg, Ord, som jeg synes, enhver Minister, enhver Administration, enhver højere Embedsmand burde lægge sig paa Sinde, thi hvad der gælder i det politiske Liv, gælder selvfølgelig ogsaa i det økonomiske, i Arbejdsforhold, i ethvert Forhold, hvor Interesser staa mod Interesser. Jeg havde sat mig for kun at ville tale om denne ene Sag, men medens jeg berører dette, vil jeg dog gøre et Svinkearinde ud paa Holmen og minde den højtærede Konseilspræsident om, at der er en Flok Arbejdere derude, som ogsaa har saadanne Krav og Ønsker, og der er ogsaa der en vedvarende Uro — som Arbejdsgiverforeningen skrev —, man gerne vilde have stillet. Og den kan sikkert stilles paa rimelige Vilkaar. Jeg vil henstille, at man der gjorde Begyndelsen med at drage de paagældende Arbejdere ind i Forhandlingerne om deres Forhold. Jeg er sikker paa, at det vilde lønne sig og avle Tilfredshed hos alle Parter.

Altsaa, det store Spørgsmaal, her er rejst, er, om der skulde være nogen Fare. Jeg skal gerne besvare dette Spørgsmaal med at sige, at jeg tror ikke, der er nogen Fare, i hvert Fald — kan jeg sige — ikke fra Arbejdernes Side. Jeg ved godt, at man i visse Lande har slaaet sig paa at anbefale den Udvej: Generalstrejke. Man har sagt: „Det er Generalstrejken, vi skulle bruge som Vaaben til at erobre den politiske Magt i Samfundet, den maa vi bruge“, og saa gør man denne Løsning af det store Spørgsmaal til sin Kæphest. Der fremstaaer ligesom Svampe, der skyde op hist og her, Folk, der kalde sig Socialister, ikke Socialdemokrater men Socialister, og de have kastet sig over denne Kæphest, som de kalde Generalstrejke. Men fordi man rider paa Kæphest, staaer man endnu ikke ved Kavalleriet. Dette Mittel: Generalstrejke, som maaske, det benægter jeg aldeles ikke, under visse reaktionære Tilstande, hvor det gælder for Arbejderne om at skaffe sig en Grundret, kan anvendes, er nemlig noget for sig, og man kan ikke gøre det til Hovedmidlet, til det, man